

Informácia o možnostiach zabezpečenia systému na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom v podmienkach SR

Úvod

Slovenská republika sa nachádza v období pokračujúcej konsolidácie verejných financií, ktorej cieľom je postupné znižovanie deficitu a stabilizácia hospodárenia verejnej správy. **Konsolidačné úsilie si okrem obmedzovania verejných výdavkov vyžaduje aj hľadanie možností na zvýšenie efektívnosti výberu existujúcich príjmov štátu a obmedzenie strát spôsobených daňovými únikami.** Posilnenie opatrení zameraných na obmedzovanie daňových a colných únikov patrí zároveň medzi priority vlády SR uvedené v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2023 – 2027.

V tomto kontexte **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „MIRRI SR“)** proaktívne identifikuje možnosti, ako prostredníctvom moderných technologických, dátových a informačných nástrojov **podporiť zvyšovanie príjmov štátneho rozpočtu bez potreby vytvárania nových daňových povinností.** Jednou z oblastí s významným potenciálom je zvýšenie efektívnosti výberu už existujúcich daní prostredníctvom lepšieho využívania dostupných údajov, ich vzájomného prepájania a zavádzania nástrojov umožňujúcich presnejšiu identifikáciu rizikových transakcií a daňových únikov. **Iniciatíva MIRRI SR spočíva v zámere zabezpečiť systém na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom v podmienkach Slovenskej republiky.**

MIRRI SR prichádza s riešením založeným na využití moderných digitálnych a dátových nástrojov, pričom významným východiskom pre jeho prípravu sú skúsenosti Maďarska so systémom EKAER. Skúsenosti s jeho fungovaním poukazujú na potenciál takéhoto prístupu pri odhaľovaní nezrovnalostí medzi deklarovanými transakciami a reálnym pohybom tovaru.

Účinnosť takéhoto systému v Maďarsku sa prejavila aj vo vývoji medzery vo výbere DPH, ktorá sa podľa dostupných podkladov z úrovne približne 19 % pred zavedením systému postupne znížila na približne 2,5 % v roku 2022. **Na Slovensku dosahuje medzera vo výbere DPH podľa údajov za rok 2024 približne 9,7 %.¹⁾ Zavedenie obdobného systému v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje potenciál na významné zníženie medzery vo výbere DPH a jej dlhodobejšiu stabilizáciu. Očakávaný prínos navrhovaného riešenia v podmienkach Slovenskej republiky sa odhaduje približne na 200 mil. eur ročne.²⁾ Pri predpokladaných nákladoch na jeho zabezpečenie sa odhaduje návratnosť investície na približne 6,5 mesiaca.²⁾**

¹⁾ VAT Gap - Taxation and Customs Union - European Commission

²⁾ <https://mirri.gov.sk/aktuality/inovacie/studia-uskutocnitelnosti-zamerana-na-implementaciu-is-sk-ekaer/>

V rámci ďalšieho postupu je preto potrebné rokovať s vládou Maďarska a príslušnými orgánmi Maďarska o praktických skúsenostiach so zavedením a prevádzkou systému, jeho technickom a dátovom riešení, využívaných dátových zdrojoch, spôsobe oznamovania prepravy, kontrolných a analytických mechanizmoch, ako aj o skúsenostiach s jeho ďalším rozvojom a fungovaním v praxi.

Predkladaný materiál obsahovo a vecne nadväzuje na informatívny materiál „Informácia o možnostiach implementácie informačného systému monitorovania prepravy tovaru v prostredí Slovenskej republiky“, ktorý bol predložený na rokovanie vlády SR v apríli 2026 a vláda SR ho 8. apríla 2026 vzala na vedomie. Materiál vychádzal zo štúdie uskutočniteľnosti, ktorú vypracovala pre MIRRI SR spoločnosť Ernst & Young, s. r. o. Uvedený materiál vytvoril východiskový analytický a koncepčný rámec pre posúdenie možností zavedenia systému na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom; aktuálne predkladaný materiál na tieto závery nadväzuje a posúva predmetnú iniciatívu do ďalšej fázy, orientovanej na zabezpečenie konkrétneho riešenia v podmienkach Slovenskej republiky.

1 Zahraničné skúsenosti a východiská pre implementáciu systému – riešenie EKÁER

Maďarský systém EKÁER bol zavedený ako reakcia na obdobie, v ktorom Maďarsko vykazovalo jednu z najvyšších úrovní medzery vo výbere DPH v rámci Európskej únie a zároveň čelilo závažným formám daňových podvodov. Jeho zavedenie prinieslo nový spôsob kontroly pohybu tovaru založený na prepájaní údajov o reálnej preprave s administratívnymi a daňovými údajmi v reálnom čase. Funkčnosť systému je postavená na kombinácii viacerých technologických prvkov, medzi ktoré patria najmä mýtné brány, kamerové systémy, prejazdové váhy a elektronické oznamovanie prepráv. Vzájomným prepájaním týchto zdrojov vzniká ucelený prehľad o pohybe tovaru, ktorý umožňuje priebežne vyhodnocovať prepravy a identifikovať operácie vykazujúce rizikové znaky. Ďalšie zvýšenie účinnosti systému prinieslo jeho prepojenie s mechanizmom online oznamovania faktúr. Daňové orgány tak získali možnosť porovnávať údaje o deklarovaných obchodných transakciách s informáciami o skutočnom pohybe tovaru a priebežne vyhodnocovať ich vzájomný súlad. **Účinnosť systému EKÁER sa prejavila aj vo vývoji medzery vo výbere DPH, ktorá sa z úrovne približne 19 % pred zavedením systému postupne znížila na približne 2,5 % v roku 2022.**

Implementácia systému EKÁER priniesla popri pozitívnych výsledkoch aj potrebu riešiť viaceré praktické a regulačné otázky. Osobitná pozornosť sa sústredila na rozsah administratívnych povinností ukladaných podnikateľským subjektom, primeranosť legislatívnych zásahov a nastavenie takého prechodného režimu, ktorý by umožnil postupnú adaptáciu na nové povinnosti bez narušenia bežného fungovania podnikateľského prostredia.

Maďarská skúsenosť predstavuje pre realizáciu slovenského riešenia významný zdroj praktických poznatkov, ktoré je potrebné zohľadniť už pri návrhu samotnej architektúry

systému. Jedným zo základných východísk je vytvorenie integrovaného dátového prostredia schopného prepájať informácie z viacerých existujúcich zdrojov, najmä z mýtného systému, systémov monitorovania cestnej dopravy, elektronickej fakturácie a ďalších relevantných databáz. Takéto prepojenie umožní vytvoriť komplexnejší obraz o pohybe tovaru a zároveň zvýšiť využiteľnosť získaných údajov na analytické a kontrolné účely.

2 Návrh implementácie riešenia v Slovenskej republike

V nadväznosti na doterajšie analytické výstupy (štúdia uskutočniteľnosti, ktorú vypracovala pre MIRRI SR spoločnosť Ernst & Young, s. r. o.) **a potrebu overiť praktické skúsenosti s fungovaním obdobného riešenia sa pristúpilo k rozhodnutiu nadviazať rokovaní s vládou Maďarska a príslušnými orgánmi Maďarska.** Predmetom týchto rokovaní má byť najmä získanie poznatkov z procesu vytvorenia a prevádzky systému na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom. Dôraz bude kladený na posúdenie toho, ktoré prvky, resp. aký rozsah (úplný alebo len parciálny) maďarského riešenia a skúsenosti z jeho aplikačnej praxe sú využiteľné aj v podmienkach Slovenskej republiky.

Koordinačnú úlohu v rámci celej iniciatívy má plniť MIRRI SR (ktoré s touto iniciatívou prišlo), ktoré zároveň zabezpečuje financovanie projektu a zodpovedá za vybudovanie a funkčné zabezpečenie centrálného informačného systému ako základnej technologickej súčasti riešenia.

Implementácia sa predpokladá v horizonte približne 16 mesiacov a bude zahŕňať paralelne realizované legislatívne, technické a organizačné činnosti. Kľúčovou aktivitou bude vybudovanie centrálného informačného systému, na ktoré nadviaže budovanie siete váh, nastavenie systémov poskytujúcich údaje o doprave, úpravy systémov Finančnej správy, organizačné zabezpečenie a komunikácia so zainteresovanými subjektmi. Pri realizácii bude dôraz kladený na silné projektové riadenie, zapojenie odborných kapacít a postupné uvádzanie systému do prevádzky s primeraným adaptačným obdobím pre podnikateľské prostredie.

3 Finančné zabezpečenie implementácie, ekonomická efektívnosť a očakávané prínosy systému

Finančné nároky spojené so zavedením systému vyplývajú predovšetkým z potreby vybudovať príslušnú technickú a technologickú infraštruktúru. Odhad investičných nákladov vychádza zo skúseností s riešením zavedeným v Maďarsku a zároveň zohľadňuje predpokladaný rozsah a technickú náročnosť systému pripravovaného pre podmienky Slovenskej republiky. Významnú časť investície bude predstavovať vybudovanie a technologické vybavenie siete prejazdových váh, pri ktorých sa náklady odhadujú približne na 10,46 mil. eur. Ďalších približne 14,25 mil. eur si vyžiada ich inštalácia spolu s potrebnými zásahmi a úpravami cestnej infraštruktúry. Samostatnú nákladovú položku predstavuje

vybudovanie centrálnej IT infraštruktúry. Hardvérové vybavenie je odhadované na približne 7 mil. eur a softvérové prvky infraštruktúrnej vrstvy na približne 3 mil. eur. Najvýznamnejšou položkou bude vytvorenie samotného centrálneho informačného systému, ktorého predpokladané náklady dosahujú približne 70 mil. eur. Celkový objem investičných nákladov na vytvorenie riešenia sa tak odhaduje na približne 105 mil. eur. Po uvedení systému do prevádzky bude zároveň potrebné zabezpečiť finančné zdroje na jeho priebežnú prevádzku, údržbu, podporu a ďalší rozvoj, pričom ročné prevádzkové náklady sa predbežne odhadujú na približne 6,4 mil. eur.

Pri odhade potenciálnych prínosov je preto možné vychádzať najmä zo skúseností Maďarska so systémom EKÁER. V období jeho zavedenia neboli podľa dostupných podkladov realizované iné významné opatrenia, ktoré by mali porovnateľný priamy vplyv na vývoj medzery vo výbere DPH, čo umožňuje spájať podstatnú časť zaznamenaného zlepšenia s fungovaním tohto systému. Ak by sa v podmienkach Slovenskej republiky dosiahol porovnateľný relatívny efekt, možno aj pri konzervatívnom nastavení predpokladov uvažovať o ročnom ekonomickom prínose na úrovni približne 200 mil. eur.

Záver

Z doterajších zistení vyplýva, že zavedenie systému na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom v podmienkach Slovenskej republiky môže predstavovať významný nástroj na zvýšenie efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty a na obmedzovanie daňových únikov.

Napriek významným počiatočným investičným nákladom vykazuje pripravované riešenie priaznivý vzťah medzi predpokladanými nákladmi a očakávanými prínosmi. Ekonomický efekt systému sa pritom neobmedzuje iba na potenciálne zvýšenie príjmov z DPH. Jeho implementácia môže zároveň podporiť rozvoj analytických kapacít štátu, zlepšiť cielenie kontrolných mechanizmov a vytvoriť kvalitnejší dátový základ pre rozhodovanie orgánov verejnej správy. Úspešné zavedenie systému si však bude vyžadovať koordinovaný postup všetkých dotknutých rezortov a inštitúcií, jasné nastavenie ich úloh a zodpovedností, vytvorenie stabilného legislatívneho rámca a zabezpečenie potrebnej technickej a organizačnej pripravenosti.

Ďalší postup bude smerovať priamo k príprave a implementácii systému v podmienkach Slovenskej republiky, pričom jedným z kľúčových východísk budú výsledky rokovaní s vládou Maďarska a príslušnými orgánmi Maďarska. Cieľom týchto rokovaní je získať detailné poznatky o technickom riešení, legislatívnom nastavení a prevádzke maďarského systému, ako aj identifikovať tie prvky a postupy, ktoré bude možné vhodným spôsobom využiť pri budovaní slovenského riešenia. Implementácia systému na monitorovanie prepravy tovaru a predchádzanie daňovým únikom v podmienkach Slovenskej republiky tak bude nadväzovať na overené zahraničné skúsenosti.

Zavedenie systému predstavuje významný krok smerom k modernizácii kontrolných mechanizmov štátu, účinnejšiemu obmedzovaniu daňových únikov, znižovaniu medzery vo výbere DPH a zvyšovaniu transparentnosti podnikateľského prostredia.